

Sílvia Bel: «Un país sense cultura és una selva»

L'actriu, que intenta anar pel món dient en tot moment el que pensa, creu que «seria molt trist haver de tenir por»

Foto: LaFotogràfica

Sílvia Bel (<http://www.silviabel.cat/>) (Barcelona, 1970) és una actriu consolidada i una rapsoda de primera, com sabem els seguidors de la secció En veu alta (<http://catorze.naciodigital.cat/noticies/888>) de Catorze. Porta sempre posada una franquesa que et desarma.

Tots fem un paper a l'hora d'anar pel món, però als actors us deu ser més fàcil. Com sé que ara mantindré una conversa amb la Sílvia persona i no amb la Sílvia personatge?

A vegades m'han acusat d'estar interpretant, i no tinc manera de saber si a la vida real actuo més o menys que els altres perquè no puc sortir de mi mateixa, veure des de dins què fan els altres i comparar-ho. Però crec que això és un prejudici. Com que els actors pugem a l'escenari i som capaços de fer el que fem, sembla que fora de l'escenari també hàgim d'enganyar. Les persones que a mi m'han enganyat més, m'han dit més mentides i s'han comportat més cops com uns autèntics farsants no han sigut mai els meus companys actors.

Com és l'autèntica Sílvia Bel?

És la que tu coneixes: aquesta. És una persona que li costa molt tenir la boca tancada, per desgràcia, perquè això ho pagues car...

...però el preu de quedar-t'ho a dintre encara és més elevat.

No ho sé, sóc incapaç de quedar-m'ho a dintre. Ho intento, em dic que la meua opinió no interessa a ningú, però l'acabo expressant. Quan sento la necessitat de dir el que penso, no em fa por el judici dels altres. M'importa bastant poc el que els altres pensin de mi. M'importa molt més el que jo penso de mi mateixa i ser conseqüent, tot i que moltes vegades m'equivoco.

Tens bastanta autoestima.

Ho sembla, però en realitat no en tinc gaire. L'autoestima és una cosa molt complexa. Projecto certa seguretat, perquè m'han educat per seguir la meua veu interior, el meu instint, la meua part més autèntica, per prendre decisions de forma més instintiva que racional. Des de fora dec donar la imatge de persona segura, però això no vol dir que jo m'estimi molt a mi mateixa.

Entres a l'Institut del Teatre el 1992, amb 22 anys. Què vas fer abans?

El gamberro. Vaig anar a una escola molt bona on ens tenien molt controladets, era una cooperativa molt familiar. D'allà vaig passar a un institut públic amb no sé quantes línies, on tothom fotia el que li donava la gana, i allà em vaig dedicar a fer el gamberro amb els amics de l'institut. Agafàvem les motos, anàvem a robar pomes als pagesos, i vaig començar a suspendre assignatures. Però sempre vaig tenir clar que jo volia acabar COU perquè volia anar a l'Institut del Teatre. Va arribar un moment que em vaig posar les piles, vaig aprovar i em vaig presentar a les proves de l'Institut.

Devies ser una adolescent complicada, si te n'anaves a robar pomes.

Ho hauries de preguntar als meus pares i suposo que et dirien que sí. Ja saps que jo no acostumo a callar les coses que penso. Imagina't d'adolescent, devia ser terrible.

Per què tenies clar que volies ser actriu?

Perquè des de petita em fascinava el món de la interpretació. Quan veia pel·lícules, quan els pares em portaven al teatre o quan amb l'escola fèiem mim o expressió corporal, m'encantava. Sempre em posava en el lloc de l'actor que interpretava un paper i em preguntava com ho faria jo. Ja m'hi trobava. Quan vaig ser més gran, un amic em va parlar de l'Institut del Teatre. I ja no m'ho vaig treure del cap.

El pas per l'Institut del Teatre va satisfer les teves expectatives?

Quan tu tens una cosa al cap i la fas realitat, sempre et decep. Passa molt amb els nòvios: coneixes una persona, dius que serà l'home de la teva vida i quan el vas coneixent t'adones que no és el que n'esperaves. Potser no és pitjor, simplement és diferent. La vida està plena d'imperficcions, i d'aquestes imperficcions un ha de saber treure'n la part positiva. Dels meus anys a l'Institut del Teatre, en recordo les coses bones. Les que no eren tan bones he preferit oblidar-les.

Què t'aporten els personatges que interpretes?

Quan llegeixes un text, alguna cosa del text queda dins teu; però quan te l'aprens de memòria, és com si allò ho estiguessis dient tu, et deixa un pòsit molt més profund. Mentre estic interpretant un personatge, parlo una mica com parlaria aquell personatge, i això m'enriqueix. El teatre et permet interpretar uns personatges d'una altura moral i intel·lectual molt superior a les teves. Pot passar que l'actor a la vida real no arribi ni a la sola de la sabata del personatge. L'actor no és el personatge, només ha de tenir la capacitat d'entendre'l.

La popularitat et va arribar amb la Colometa.

Sí, i té molt de valor que et comencin a conèixer per una obra de teatre. Vol dir que aquest és un país culturalment sa. El més habitual és que et coneguïn per la televisió o el cinema. Se celebrava l'Any Rodoreda, i va anar així. Per sort, aquí encara tenim molts espectadors de teatre, la gent del gremi ho vivim com un miracle del nostre país.

'La plaça del Diamant' va representar efectivament un punt d'inflexió en la teva trajectòria?

Potser el punt d'inflexió va arribar una mica abans, amb un espectacle que es deia *La xarxa* i que vaig fer a l'Espai Brossa, el que ara és La Seca, sota la direcció d'en Josep Maria Mestres. Era una revisió del mite de Tristany i Isolda feta per Brossa. A partir de *La xarxa* vaig notar un abans i un després. Jo havia viscut a Madrid del 1998 al 2003, havia tingut una filla i m'havia distanciat de la gent de la meva promoció. Sí que és cert que el personatge de la Colometa, que es va estrenar a finals del 2007, va marcar la meva carrera, però llavors jo ja estava encaminada.

És casualitat que ara visquis a la plaça del Diamant?

Potser no. Hi ha coses inconscients que no podem controlar. He viscut a molts llocs. Quan vaig venir aquí vaig pensar que era una casualitat, però qui ho sap. El cas és que ara surto al balcó i veig la figura de la Colometa.

A part de la Colometa, quins altres personatges han marcat la teva carrera?

N'he fet de tan bonics... La María de la pel·lícula *Año Mariano*, la Isolda, la Viola de *Nit de reis*, la Natalia Petrovna d'*Un mes al camp*, el personatge de *Vells temps* de Harold Pinter que he fet aquest juliol a la Beckett...

Té coses teves, aquest personatge.

És inevitable, hi poso el cos.

Però també hi entra en joc l'encert de càsting. Hi ha dues dones a l'obra, i és innegable que tu havies de fer el paper que fas i no el de l'altra dona.

Confio que si hagués fet el paper de l'altra dona m'haguessis dit el mateix.

Vius sola amb una filla de 14 anys. Estàs preparada per a una possible adolescència moguda?

Ella ja va apuntant formes, però crec que he tingut molta sort amb la meua filla. En altres coses de

la vida no he tingut tanta sort, però amb la nena, sí. És una persona molt noble. Crec que té la noblesa del seu pare.

La noblesa és una de les qualitats que més valores?

Sí. La nostra societat valora molt les formes i poc el fons, i jo crec que hauríem de donar més valor al fons i no tant a les formes. Evidentment, perdre les formes és reprovable. Però el fons d'una persona no es pot obviar. Hauríem de tenir la capacitat de veure una mica més enllà del que tenim davant dels ulls per poder jutjar les persones. El pare de la meua filla és una de les persones més nobles que he conegut, i això ho valoro moltíssim.

A Madrid vas treballar molt amb el pare de la teua filla, l'actor i director Karra Elejalde.

Sí, vam fer pel·lícules junts.

Treballar amb la teua parella deu tenir els seus peatges.

La veritat és que ho recordo com una etapa molt bonica. El Karra ja havia fet molt cinema i jo en vaig aprendre molt.

Quin balanç fas de la teua etapa madrilenya?

Un balanç molt positiu. Encara hi tinc molts amics d'aquella època. Quan vaig a Madrid a fer algun càsting, sempre ens veiem. Són madrilenys o bascos que fa molts anys que viuen a Madrid.

Amb aquests amics madrilenys i bascos que encara conserves, parles de què està passant a Catalunya?

Sí. Fa poc estava prenent unes tapes amb un amic, a Madrid, i una senyora se'ns va acostar per demanar-nos una adreça. Li vaig dir que no la podia ajudar perquè no era d'allà. Quan va saber que jo era de Barcelona, de seguida va dir "nosotros no tenemos nada contra Barcelona". Jo li vaig preguntar per què creia ella que nosaltres pensàvem que ells tenien alguna cosa en contra de Barcelona o de Catalunya. El meu amic em va confirmar que això ja ha impregnat tota la societat espanyola: dius que ets català i el primer que et diuen és que ells no tenen res en contra teua. S'ha creat un malentès que hauríem de trobar la manera de resoldre.

Sempre t'has mullat a favor de la independència de Catalunya...

Sí.

...perquè t'ho han demanat, o perquè creus que els que teniu un altaveu i una projecció pública us heu de comprometre socialment?

Perquè quan tinc opinió sobre una cosa i em pregunten sobre aquella cosa, dic el que en penso. Crec que donar l'opinió, sense jutjar els que pensen diferent de tu, no és res que et puguin retreure. Jo expresso el que sento, i respecto moltíssim l'opinió dels que no pensen com jo. M'he mullat perquè no he tingut por de les conseqüències de posicionar-me a favor de la independència. Seria molt trist haver de tenir por.

N'hi ha hagut, de conseqüències?

No, que jo sàpiga. Ni m'ho he plantejat. És que és absurd. Si em pregunten què penso de l'amor, no callaré per por que algú es desenamori de mi. Doncs si em pregunten sobre la llibertat del meu país, actuo de la mateixa manera. Jo he de poder dir el que penso, i els que m'estimen m'han d'estimar sabent que seré franca i diré el que penso. Si no, quin sentit té tot plegat?

Hi ha actors que diuen que mullar-se els pot fer perdre possibles feines a Espanya.

Jo no n'he tingut gaires, de feines a Espanya. Però no crec que passi. Em sembla que la majoria de les persones estem una mica per damunt de tot això. De gent amb sentit comú i oberta de ment n'hi ha a tot arreu, no només a Catalunya. Per què he de pensar que algú a Madrid em jutjarà per les meves opinions polítiques? Estic convençuda que això no passa.

Com veus el procés?

No en tinc ni idea. Ho hauríem de preguntar al Junqueras, al Mas o a algun d'aquests que

remenen les cireres. Penso que estem vivint moments de canvi i que això sempre és positiu. Hi ha gent que prefereix estar-se quieta per por de moure's i que no surti bé. Jo sempre he sigut de dir anem a provar-ho. No es tracta de ser temeraris, però hi ha un punt d'inconformisme que ens fa moure'ns d'on som.

Vas col·laborar amb en Lluís Llach i t'hi vas fer amiga. T'impliques emocionalment amb la gent amb la qual treballes?

A vegades. També he treballat amb molta gent amb la qual no ens hem fet amics. Però sí, a vegades hi ha un *feeling* que es converteix en una amistat més o menys perdurable. La meua professió m'ha permès conèixer molta gent i molt diferent. A la vida de cadascú hi ha gent que s'hi queda per sempre i gent que es va diluint.

No recordo com et vaig conèixer, però sí que al cap de poc estàvem escrivint un llibre a quatre mans.

Jo sí que me'n recordo, tinc més bona memòria que tu perquè m'aprenc molts textos. Ens vam conèixer en un d'aquells sopars que munta l'Ada Parellada. Vaig pensar que eres una persona com jo, de les que prefereixen aventurar-se sense saber com acabaran les coses, només pel plaer de moure't d'on ets, i que no ets d'aquests que no es mouen mai per si de cas les coses no surten bé.

Tens inquietuds literàries.

Sempre m'ha agradat escriure. Si no hagués entrat a l'Institut del Teatre, que no les tenia totes, m'hauria agradat estudiar filosofia. De fet, després em vaig apuntar a la carrera de filosofia i he anat fent assignatures de filosofia i de psicologia. Per al curs que ve m'he matriculat de tres assignatures. Però estudiar una carrera val molts diners, i com que tinc una filla que d'aquí a poc haurà de començar la seva, entrarem en competència.

"Si he de dir quins han estat els meus herois, els de debò, encara no han sortit mai dels llibres." Això ho vas escriure tu en un article recent. Quins són aquests herois?

En els herois literaris hi projectem desitjos i il·lusions. Quan llegeixes un llibre i després en vas a veure la pel·lícula sempre hi ha un punt de frustració, perquè la imaginació pot arribar tan lluny... Recordo molt el personatge de *L'última trobada* de Sándor Márai, la doña Úrsula de *Cien años de Soledad*, la balena de Moby Dick, el personatge de *La vieja sirena* de José Luis Sampedro, els d'*El amor en los tiempos del cólera*...

A part de recitar poesia, n'escrius?

No. Hi ha tanta gent que ho fa millor que jo, que estic derrotada abans de començar. En canvi, recitar poesia m'agrada moltíssim, em sembla un privilegi de la vida.

Què llegeixes?

Cada vegada m'agrada més llegir filosofia, assaig i coses així. Abans llegia moltes novel·les, ara tinc una avarícia de coneixements que van més enllà de la ficció, del fet que algú s'hagi inventat una història. Sempre hi ha la grandesa dels qui, com Tolstoi, s'inventen una història i t'estan parlant de la humanitat.

Ets a les xarxes socials i, doncs, pots interactuar directament amb el teu públic. De quina manera això ha modificat la relació entre actors i espectadors?

Tampoc ha canviat tant. Ara hi ha gent que se t'adreça a través de les xarxes socials, i has de tenir un cert control de la situació perquè et pot semblar que t'envaeixen. Però és a les teves mans posar-hi els límits: si t'esborres del Twitter i del Facebook, ningú et pot dir res i s'ha acabat. La majoria de la gent és molt respectuosa, i aprofita les xarxes socials per felicitar-te i per dir-te coses maques. Sempre surt algú de tant en tant que et diu que allò que has dit sobre tal tema li ha semblat horrorós i que li has caigut als peus. Doncs em sap greu per ell, jo em quedo tan *panxa*.

T'afecten gaire les crítiques?

Quan diem que no ens les llegim, és mentida. Al principi per a mi les crítiques eren molt importants: quan comences i t'has de fer un lloc en aquesta professió, l'opinió dels crítics et col·loca en un lloc o un altre. Però arriba un moment que l'escenari ja és casa teva, que et genera confiança, i aleshores tendeixes a relativitzar els elogis i les crítiques. Ni les crítiques són tan greus ni els elogis són tan importants. Aprens a viure-ho d'una forma més relaxada.

Per a una actriu, envellir no és fàcil.

Aquesta professió et permet aprendre constantment coses noves. El que perds per una banda ho guanyes per l'altra, i això ho hem de saber aprofitar. Sempre he intentat mirar la part positiva de la vida. Cada arruga que surt és una marca d'aquell temps que has passat damunt dels escenaris, relacionant-te amb altres actors i directors, ficant la banya allà per veure com te'n sortiràs... Les arrugues t'allunyen estèticament de l'ideal de bellesa amb be alta, però t'acosten a una cosa que té un valor altíssim, que és la seguretat, l'experiència, la manera menys agressiva d'afrontar les situacions gràcies a un pòsit que et proporciona tranquil·litat.

Se'n diu maduresa, d'això.

Sí, i no té preu. Si s'ha de pagar amb les arrugues, benvingudes siguin.

Tu no en tens, encara, d'arrugues.

Però sí que noto el pas del temps, i m'entristeix. Per contrarestar la tristesa, la natura t'aporta aquesta sensació tan gratificant que només pots apreciar quan la vius.

Què valores més, la bellesa amb be alta o la intel·ligència?

Sempre m'he enamorat d'homes molt lletjos que considerava molt intel·ligents. Després he descobert que potser no ho eren tant, d'intel·ligents. Però, d'entrada, dec valorar més la intel·ligència.

Sembla que la fama no t'hagi tret espontaneïtat... O potser sí, però em costa de creure que poguessis ser encara més espontània.

A vegades m'he tallat, creu-me. Un dia hauria muntat un número en un autobús i me'n vaig estar perquè sabia que la gent de l'autobús m'estava mirant dient "és la d'Infidels". He de vigilar de dir segons quina animalada perquè la gent em mira com volent dir et coneixem, però sovint la deixo anar igualment. Amb els anys he après a mesurar-me, a no perdre el temps en coses que no tenen importància. No perdo ni cinc minuts a expressar la meva opinió quan sé que els altres no estan disposats a escoltar-me. Però sí que és veritat que normalment em surt mostrar-me tal com sóc. Hi ha gent que només diu el que creu que els altres volen sentir. No és el meu cas, per coneguda que sigui.

El desànim cultural es palpa per totes bandes. Ens en sortirem?

Crec que sí. Aquest curs tenia quatre projectes audiovisuals i els quatre han caigut perquè no hi havia diners. Però ara hem omplert la sala Beckett amb un Pinter, que no és un autor gens comercial, i això em fa tenir esperances. Som un país àvid de cultura. Tenim l'essencial: una gent amb ganes d'oferir cultura i una gent que sent la necessitat que hi hagi oferta. A veure si treuen el putó IVA dels pebrots i a veure si entenem d'una vegada que un país sense cultura no és un país: és una selva.